దారిద్ర్యము–మోసము

శ్రీమతి వెలిదండి చూడికుడుత్తమ్మగారు

(నిజమైనకథ)

"అయ్యా ఈ హౌనుఓనర్సు మీరేనా"?

"అవును మీకుగాని ఇల్లుకావలెనా ఏమి?

"అవునండీ. మీఇంట్లో ఏదో ఖాళీగా ఉన్నదట గదా చూపిస్తారా ఒకసారి?"

"రండి చూపిస్తాను"అని ఇంటికోసరంవచ్చినతన్ని వెంటబెట్టుకుని ఇంటియజమాని ఇంటిని చూపించుతూ "మీ శేడిపార్టుమెంటులో పనిగాఉన్నారు?" అని అడిగారు.

"హార్బర్లో క్రొత్తగా ప్రవేశించినాను. మాదేశం నుంచి మాకుటుంబం నాల్గయిరోదుజుల్లో రానున్నారు. దీనిబాడుగెంతండీ?"

"పదిరూపాయలు. ఇంకా నల్గురయిదుగురు ఇల్లు కావలెనని వస్తున్నారు. మీకు అవశ్యము కావలెనన్నయడల అడ్వాన్సు ఇస్తే బాగుంటుంది. మీపేరేమిటండీ?"

"నాపేరు టి. పి. శంకరయ్యరు. నాకాపురం తిరుచునాపల్లి"అని అంటూ జేబులోఉన్న పదిరూపాయలనోటునుతీసి ఇంటియజమానిచేతిలో బెట్టి వెళ్లుచున్నానని చెప్పి వెళ్లిపోయెను.

౨

వెంకటేశ్వరరావుగారు ఒకరోజున కాలేజీనుండి వచ్చి వీధిచావట్లోకూర్చుని'ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెసును' చూచుకొనుచుండగా కలెక్టరాఫీసుక్లర్కు ఒకాయన వచ్చి "ఏమండీసార్ మీరింత పెద్ద ఇంటిని పెట్టుకుని మాబోటివాండ్లను ఇంతచిన్న చూపు చూచుట న్యాయమేనా?" అనెను.

"ఏంచెయ్యానండీ సార్ అప్పుడే 20 రోజులు కావచ్చుచున్నది. ఒకదక్షిణాది అతనువచ్చి తనకిల్లు కావలెనని అడ్వాన్సుకూడా ఇచ్చిపోయినాడు. నాటికి నేటికి పికరు అయిపూకూడాలేదు. ఒకరికిచ్చేందుకూ మానెందుకుకూడ తోచకుండా ఊగిసులాడుతున్నాను."అని ఇలాఅంటూ ఉండగానే ఎదురింటి నాయుడుగారు కేకలువేసుకునివస్తూ ఉండటంచూచి "ఏమండీనాయుడుగారు! మీఆఫీసులో ఇటీవలనే ప్రవేశించి పనిచేయుచున్న ఆశంకరం అయ్యారుసంగతి ఏమైనా తెలిసిందో?" అని అడిగిరి.

"చెప్పటం మరిచిపోయినందుకు క్షమించండి. వాళ్లవాళ్లు నాల్గయిదురోజుల్లో వస్తారని నిన్ననేను కనుక్కొనగా తెలిసింది. ఈమధ్యనేవాళ్ల తండ్రిగారు వచ్చి చూచుకొన్నారటగదా"

"అవును ఒక్కసారేవచ్చి చూచుకొని వెళ్లిపోయినారు గాని మాతో ఏసంగతీ మాటాడకుండా వాళ్లకర్మాన వాళ్లు వెళ్లిపోయినారు."

౩

"కక్కీ, అతనితండ్రి భార్యవాళ్ళు వచ్చినారు సుమా అతని పెండ్లాన్ని నీవు చూసేవా?"

"ఏమీ పొట్టిగాఉన్న దనేనా!! అంతేగదా. ఆపిల్ల అతనికి స్వంతమేనగోడలే అటగదా."

"నీకంతవరకే తెలుసును. ఇంకాఆపిల్ల కాపరానికి రాలేదట. పదిరోజుల్లో మనకందరికీ బూరెముక్కలున్నాయి సుమా."

"పోనీ పాపం. చాలా మంచివాళ్లు సుమా ఒకరిజోలీ సొంతీ ఏమీ వాళ్ళ కక్కర్లేదు. వాళ్ళకున్న స్థలంలోనే వాళ్ళకున్న సామాన్లలోనే కుదిమట్టంగా తంటాలుపడతారు. ఒకదాన్ని గురించియైనాఎప్పుడూ ఏమీ కంప్లైంటు చేయరుగదా చూస్తున్నాను దాదాపు ఇరవైరోజులై. ఇంటివాళ్ళు దగ్గర ఉన్నారంటే ఏదో ఫిర్యాదులు చేయుచుండటమే మామూలు అద్దెలవాళ్ళకి. అదిగాక ఆయన అత్తగారు (అక్కకూడాను) పాటలోను చదువులోనుగూడా కొంచెము ఆరితేరిన చేయ్యేసుమా. ఒకనిమిషమైనా వృథా

పుచ్చుకుండా ఏదో వ్యాపకముమీదే ఉంటూఉంటారు. అలా కాలంయొక్క విలువ తెలుసుకుని ప్రవర్తించేవాండ్లని చూస్తే నాకు చాలా సంతోషం."

"ఉండు. ఊరుకో. ఆమె, కూతురు, వస్తున్నారు. ఇలా రండమ్మా పాపము మీ కీ యూరు సదుపాయముగాలేదు కాబోలు. అదిగాక భాష కొత్త. మనుష్యులు కొత్త."

"కొత్త కేమున్నది. ఒక్కరోజుంటే అందరం తల్లితోడులాగ నోరుమంచిదైతే కలిసిపోతాము. ఈకాలంలో ఒక్కచోటనే కూరుచుందామనుకొన్నా కాలం మనల్ని కూర్చోనీయదు. ఎక్కడెక్కడ ఎన్నాళ్ళు ఆన్నోదకాలు ప్రాప్తో అన్నాళ్ళు ఉండక తప్పదు. అదిగాక మాకెప్పుడూ మీ తెలుగువాళ్ళతో స్నేహమే."

"మీఇంట్లో కార్యానికి సామానులు, వగైరాలేమైనా అవసరముంటే మొగమాటంపడక అడిగి తీసికోండి. అన్నిరకముల సామానులు మాఇంట్లో చాలా మట్టుకు ఉన్నాయి. దేశంకాని దేశం వచ్చినప్పుడు అందరికీ అవసరం కలుగుతుంది. మనలోమనం ఈ మాత్రమైనా సర్దుకోకపోయినట్లైతే ప్రపంచంలో ఇంక మనలాభం ఇతరులకి ఈషణ్మాత్రం లేదన్నమాట" ఇంతట్లో లోపలనుండి ఎవరో పిలుచుచున్నట్టు వినబడగానే తల్లి కూతుండ్రిద్దరు లోపలికి వెళతారు.

౪

"అక్కగారూ! మీప్రక్క ఏమైనా గులాబి, సంపెంగ, పువ్వులువస్తే పోనీయకండీ. ఇదిగో రెండణాలు. భక్షణాలు చేస్తుంటాను. నిలబడటానికి వీలేలేదు. మీరే చేరమాడి కొని, పిల్లలకు జడ గూడా వేసిపెట్టాలి. ఇలా నేను చెప్తానని ఇంకో విధంగా అనుకోకండి."

"కొని పెట్టడానికి అభ్యంతరం లేదుగాని జడ మాత్రము మీదేశపువారు వేసినట్టుగా మేము అంత బాగా వేయలేము."

"మీ రదంతా పెట్టుకోకండీ! మాదేశపువారికి వస్తే రావచ్చుగాని నేనుమాత్రము మీమాదిరిగానైన వేయలేనండీ" అని అంటూ లోపలికి పనితొందరవల్ల వెళ్ళగానే ఇంటివారు, వారిలోవారు

"పాపము వీళ్లు దక్షిణాదివారైనా అందర్లాగాగాక మనందరిలో తలలో నాల్కలాగ తిరుగుచున్నారు. వీళ్ళ తరహాచూడగ, మనవాళ్ళకంటె దక్షిణాదివారికే ఇల్లిచ్చుకోవడం మంచిదనిపిస్తున్నది. ఖర్చు వెచ్చముల్లోగూడా కూట్నీళ్లు చారుగాకుండా కలిగినదానిలోనే పాలు పెరుగు నెయ్యి వగయిరాలు కొనుక్కొని మితంగా వాడుకుంటున్నారు. ఇంట్లో మాట బైటికి ఏమాత్రము రాకుండా కాలక్షేపం చేసుకునేటందుకు వాళ్ళ తరువాతనే ఇంకొకర్ని చెప్పాలి."

"సరేగాని మనఇంట్లోఉన్న రెండు కుర్చీలు, బల్ల, మంచము, ఈమూన్నాళ్లు ఇయ్యావలెనని అనుకున్నాముగదా. వాళ్ళతో ఈసంగతి అన్నావా."

"అనటం ఎందుకు. మనమే తీసికొనివెళ్ళి అమర్చిస్తే వాళ్ళుమాత్రం వద్దంటారా. మన మేమనుకుంటామో అని వారు వెనక్కి తగ్గుతారుగాని వారికి మాత్రము సరదాలు లేవాఏమి? మనకంటే వాళ్లకే సరదా లెక్కువ."

"ప్రొద్దుగూకింది. పెందలాడే నాల్గుపనులూ చక్కపెట్టుకుంటే పీట్లమీదివేళకు మనం తెమలగలము."

౫

"అక్కగారూ! ఈరోజునే మాదేశంనుంచి తిరిగి జాబువచ్చింది. నన్ను అర్జంటుగా బయలుదేరి రమ్మని"

"అయ్యో అప్పుడేనా. పాపము చిన్నపిల్ల కదా ఇంకా రెండునెలలపాటైనా ఉంటే కొంతవరకు నయం. మీతమ్ముడుగా రేమంటున్నారు?"

"నాతమ్ముడనటాని కేమున్నది. వాడిపనికూడా మార్చి 15 తేదిలోగా ఉండేదీ ఊడేదీ తేలుందట.

అప్పుడు అందరంకలసి వెళదామని వాడు అంటున్నాడు. గాని వచ్చినఉత్తరం మాదిరిచూస్తే మాత్రం నేనింక ఉండటం మర్యాదగాదు. ఈపిల్లమీద ఆయనకు ఎక్కువ మక్కువ కాబట్టి ఇన్ని దినములవరకూ ఉండుటకు వీలైంది. ఆయన వంట్లోకూడా సుస్తీగా ఉన్నదట ఏమిచేయుటకు తోచకుండా ఉన్నది. ఇక్కడ పిల్లని వదలిపెట్టలేకుండా ఉన్నాను. మా తమ్ముడ్ని అక్కడే పని చూసుకోవచ్చును, రమ్మనమని ఎన్నివిధాలచెప్పినా వాడు వినకుండాఉన్నాడు. వేరే దిక్కూ మొక్కూలేదు. ఏమైనా ఎల్లుండి మాత్రము ప్రయాణము నిజము. ఇంక మీరే బంధువులు, తల్లి, దండ్రీ. మానాన్న ఉంటాడని నిబ్బరమే గాని అతనికీ ఏమీ తెలీదు. వాడు, అదీ, గూడ పసివాళ్లేగదా. ఏవిధంగా వాళ్ళను కనిపెటుతూ ఉంటారో" అని గుడ్లనిండా నీరు త్రిప్పుకుంటుంది.

"సుబ్బలక్ష్మమ్మగారూ, ఇంత ఖంగారుపడితే పిల్ల బెగులుతుంది. తప్పనిసరి వచ్చినప్పుడు ఎవరుమాత్రము ఏమిచేయగలరు? ఈ కరువుకాలంలో కడుపు చేతబట్టుకుని ఈమాత్రపు, ఆమాత్రపు, జీతాలకే దేశదేశాలకి పోవలసివస్తున్నది. మన మొఱ్ఱ దైవమే తీర్చాలి. మీపిల్లను మాపిల్లమాదిరిగానే చూస్తుంటాము. మీరేమీ అనవసరంగా బెంగపెట్టుకోకండి."

౬

"ఏమండీ అక్కగారూ! మన అరవమ్మాయి ఏమో బద్ధకంగా ఉన్నట్టు కనబడుతున్నది. నిన్న ప్రొద్దుట తిన్న అన్నమంతయు వెళ్ళబోసుకుంది. మీరూ నేనూకూడా అప్పుడప్పుడు ఏదోవకటిచేసి ఇస్తునేఉన్నాము. నిన్నటితో నాకు అనుమానము తీరిపోయింది" అని ఇంటిలో కాపురంఉన్న సుందరమ్మగారు అన్నారు.

"నేనుగూడా, ఈరోజు మధ్యాహ్నమే తలంటి నీళ్లు పోస్తుండగా పరికించిచూచాను. కాని బొత్తిగా అల్పిరిపిల్లనుమండీ! మనంఅంటే ఏదో ఇంత తలంటి నీళ్ళు పోయగలము పైన మంచి చెడ్డా చూస్తూ ఉండగలము. కాని పిల్ల మహానీరసించిపోయింది ఈవేవిళ్ళ మూలాన్న."

సుంద:—లోపల ఏంచేస్తున్నదో ఇలాగు పిలవనా ఒకసారి.

సూరమ్మ:—ఎందుకు అనవసరముగా. మగడు పెండ్లాముకూడా చిలకా గోరింకల్లాగ ముస్తాపులై బీచిషికారు వెళ్లబోతున్నారు. ఇంతట్లో లోపలినుంచి రాజం రాగానే వీరిద్దరూ నవ్వగా ఆ అమ్మాయి గూడా చిన్ననవ్వు నవ్వి సిగ్గుపడుతుంది.

సుందరమ్మ:—ఏమమ్మా రాజం! నీసంగతి మీ అమ్మకు రాశావో.

రాజం—రాసింది కేముంది. మా పనిమాటకూడా ఒక నెలరోజుల్లో తెలుస్తుంది. అప్పుడు మేము వెళ్లడమో వాళ్ళురావడమో తేల్తుంది. నేను బీచికివెళ్లి ఇప్పుడేవస్తాను.

౭

"అయ్యో పాపం. వాళ్ళరాజం కడుపునొప్పితో చాలా బాధపడుతున్నదండీ. అత డేమో ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోయినాడు. ఆ అమ్మాయేమో ఊరికే ఏడుస్తున్నది.

సూరమ్మ:—పాపం. తిరిగి వాళ్లవైపుకు తరుమావెళ్ళుటకు మాకు సందర్భం తక్కువగా ఉంటుంది. మాచావడి ఖాళీచేసి మంచం, పక్కవేస్తాను. ఇంతట్లో మీరు దగ్గరఉండి అలా మెల్లిగా రమ్మనండి. అని గబగబా ప్రక్కవేసి వచ్చిన ఆ అమ్మాయిని పక్కమీద పడుకోమ్మని కొంచం వేడివేడి కాఫీ ఒకకప్పు కాచిఇచ్చి త్రాగమని ఏవో ధైర్యం మాటలాడుతూఉంటే ఆకాఫీ త్రాగి పెద్దవమనము చేసుకొనును. సూరమ్మ అది చూచి "అమ్మాయీ నీకేమీ భయములేదు. కొంచెము సర్దుకొని పడుకో. పనిమనిషి రాగానే నేను చెప్పి అంతా శుభ్రపరచెదను," అని అంటూ

ఉండగానే పనిమనిషివస్తుంది. అది రాగానే సూరమ్మగారు సంగతి సందర్భం అంతా చెప్పగానే అది ఏమాత్రం అడ్డుచెప్పకుండా ఆవాంతులు ఎంగిళ్ళు అన్నిఎత్తి పారపోసి ఫెనైలు నీళ్లుపోసి కడిగి వేరేప్రక్క వేసి జాగ్రత్తగా పండుకో బెట్టును. ఇంట్లో ఉన్నవారు 'ఎనీమా' సిద్ధపరచి తెచ్చి "ఏమే బూబూ, మేము దగ్గరకు రావటానికి వీల్లేదు కాబట్టి ఇంట్లోపని మేము చూచుకుంటాము. నీవు మాత్రము కాన్పుపు దగ్గిర ఉండాలి. ఈఎనీమా బహుజాగ్రత్తగా ఇయ్యి."

బూబు:—"అమ్మగారూ, మీరింత సెప్పాలండీ. అది ఒగ్గీండి. మీరాడ నిలబడితే చాలు. నేనంతా సేస్తాను" అని ఆప్రకారంగా ఆ ఎనీమా సాధనముచేసి తిరిగి పడుకోపెటుతుంది. ఇంతట్లో అదృష్టవశాత్తు ఒకడాక్టరుగారు ఏదో పని మీద వెంకటేశ్వరరావుగారితో మాట్లాడటానికి రాగానే వెంకటేశ్వరరావుగారు ఆయన్ని లోనికి తీసికొనివచ్చి "ఏమండీ సార్. మాఇంట్లో అద్దెకు మీదేశపువారే ఒకరు దిగినారు. ఆ అమ్మాయి యిప్పుడు 3 మాసము లెగించి బైటచేరి బహు బాధపడుతూఉంది. దిక్కూ మొక్కూ ఎవరూలేరు. ఇప్పుడు మేమేమి చేయవలెనో కొంచెము సలహాఉంటే చెప్పండి.

డాక్టరు:—మీరు చాలా మంచివారు గనుక ఇన్ని విధాల చూస్తున్నారు. మిమ్మల్నే భగవంతుడు ఆఅమ్మాయికి చూపించకుండా ఉంటే ఎంత ఇబ్బంది పడిపోయేదో. దిక్కులేనివారికి దేవుడే దిక్కని అంటారు ఇటువంటివారిని చూసేగాబోలు."

వెంక:—మొట్టమొదట, సద్యః చేయవలసిన దేదో చెప్పండి.

డాక్టరు:—చెప్పడాని కేముంది. ఫస్టు ఎయిడంతా మీరే చేసివేసినారు. వెన్నీర్ రబ్బరుసంచులు మాత్రము పొట్టమీద వేసికొని పండుకోమనండి. అంతా అయినతరువాత గాని ప్రస్తుతము ఏమీ అవసరములేదు." అని డాక్టరు వెళ్ళగానే రబ్బరుసంచులు వేన్నీళ్లు పోసిఇచ్చి పొట్టమీద వేసినారు.

౮.

"ఏమీ రాజం బాగున్నావా?"

"ఖులాసగానే యున్నదండీ. డాక్టర్ని పిలచి మందు మాకు ఇప్పించి వేళపట్న ఆహారమిచ్చి నాల్గు రోజులు నన్నింట్లోపెట్టుకుని సాకేరు. రాత్రీపగలూ కూడా నాకోసరం ఇంటిల్లిపాది శ్రమపడ్డారు."

"కష్టమోనిష్టురమో మొట్టమొదట మీఅమ్మ వెళ్ళుచున్నప్పుడు అప్పచెప్పినందుకు తిరిగి నీవు నీభర్త కలిసి ఉండటం మాకు కావలసింది. మందు మాత్రము శ్రద్ధగా పుచ్చుకో. ఇటూ అటూ ఆట్టే తిరక్క వెళ్లి పడుకో" అని చెప్పి సూరమ్మగారు లోపలికి వెళ్ళిపోయినారు. ఇంక నాల్గురోజులు గడచినతరువాత ఉదయం సుమారు ఏడు ఎనిమిది గంటలకు సూరమ్మగారు భావిదగ్గరకువచ్చి

"ఏమండీ సుందరమ్మగారూ ఇంకా రాజం ఇప్పటివరకు బయటికి రాలేదేమి? మళ్ళీఏమీ ఒంట్లో నలతలేదుగదా పాపం. ఒకమాటు పెద్దానుపత్రికి ఎన్నిమాట్లు రమ్మన్నా రాలేదు.

సుందరమ్మ:—నేనూ ఏదో పనిసందట్లోనేయున్నాను. అంతగా గుర్తించలేదు. చెయ్యితెరపి చేసుకుని వెళ్ళిచూడాలి" అని అక్కడ అంట్లుతోముచున్న బూబునుచూచి "ఏమే ఆ అమ్మను చూచావటే ప్రొద్దుటలేచి."

బూబు:—ఏమోనమ్మా ఆబాబే ప్రొద్దుటలేచి నా దగ్గిరఉన్న గిన్నెచెంబును తొందరగా తోమి ఇమ్మని లోపలికి తీసికొని వెళ్ళినాడు. ఆవిడికి నీరసంగా ఉండి పండుకుందేమో." ఇంతట్లో వీధిచావట్లోనుంచి "ఏమండీ అమ్మా ఆఅరవోళ్లు తలుపుతాళం వేసిఉన్నదేటండీ. ఆఅరవనా కొడుకులు నాసొమ్ము ఎగ్గొట్టేశిరా ఏటితల్లీ."

"ఏమో అంతతొందర. మాతోనూ ఎవరు చెప్పలేదు. నేను వీధిలో నిలబడి ఏదో బేరమాడుతూఉంటే అతడు ధర్మిగ్లాను చేత్తోపట్టుకుని వెళుతూఉండగా చూచాను గాని ఆఫీసుకే అని అనుకున్నాను. ఒకవేళ ఈఊళ్లోనే వాళ్ళవాళ్ళెవరికో బారసాలని అన్నది. అక్కడికిగాని లేకపోతే విజయనగరంలో ఎవరింట్లోనో పెళ్ళిఅన్నట్టు జ్ఞాపకం అక్కడికేనా గాని వెళ్లిఉండాలి. ఎక్కడికైనా చెప్పివెళ్లితే బాగుండును.

సుందరమ్మ:—ఏమో ప్రపంచంలో మర్యాదకెక్కడా ఇప్పుడు తావులేదు అయినా చూద్దాం. వాళ్ళు చాలా మంచివాళ్లు. అని అంటూఉండగానే కట్టెలమనిషి ఒకతైవచ్చి "అమ్మా ఆఇంట్లో ఉన్న శంకరం బాబు ఏరమ్మా. నాకు రూపాయ లియ్యాలి. ప్రతినెల ఫస్టుకే ఇచ్చి మరీ వెళ్లేవాడు. ఈస్టరు సెలవులైపోయినాయి ఇంకా రాలేదు. మాసావుకారు ఊరికే అగ్గైపోతున్నాడుమామీద.'

సూరమ్మ:—ఏమో నాకు కూడా ఏమీ తెలీదు. చూడచూడ వింతగానున్నది. ఇప్పటి కిప్పుడే నీవుకాక 5,6 గురు అప్పులవాళ్లువచ్చి తిట్టేసి వెళ్ళిపోయినారు. మాకు ప్రతినెల ఫస్టుకే అద్దె ఇచ్చివేసేవాడు. కాని క్రిందటినెల ఈనెలకూడా తన కిబ్బందిగా ఉన్నదని అద్దెకూడా ఇవ్వలేదు. పోనీ పాపం ఎక్కడికి పోతుందనే నమ్మకంతో ఊరుకున్నాము.

కట్టెలమనిషి:—ఏం అరవబాపనాళ్ళమ్మా. మా రుణాన్ని పుటతారు. నిన్నలేక మొన్ననేకదమ్మా మీఅందరిచేత అడ్డమైన చాకిరీచేయించుకున్నారు. జ్ఞానంలేని పశువులకైనా విశ్వాసంఉంటుంది. వీళ్ళంతకన్నా నీచకం అయిపోయారు. ఇన్నాళ్లు నెలనెలకే ఇచ్చేసేవాడేనమ్మా. అదేం బుద్ధిపుట్టిందో సెబాను. బలేగట్టివారుంటారమ్మా ఈప్రపంచకంలో" అని ఆమనిషి తిట్టుకుంటూ వెళుతుంది. కొంతసేపటికి వెంకటేశ్వరరావుగారు ఇంటికో సరం వచ్చిన మరి ఇద్దర్ని వెంటబెట్టుకుని లోపలికివెళ్ళి పైన తాళంవేసిఉన్న తలుపును చూపించి "ఇదిగోనండీ ఈభాగమే దక్షిణాదివా రుండేది. లోపల ఏముందో చూచిందికూడా వీల్లేదు. తలుపుతీస్తే బాగుండదని సంశయిస్తున్నాను."

"మీరిలా సంశయిస్తున్నన్నాళ్ళు ఆఇల్లు అలాగుండవలసిందే. మేమందరం సాక్ష్యంఉంటాము. తలుపు తీసి అందులో సామానుఉంటే తిరిగి తలుపువేసేయండీ. లేకపోతే మీరు మోసములో పడ్డారన్నమాటే" అని ఆతాళాన్ని బలముగా ఒక్కలాగు లాగుతాడు. దానితో ఆతాళం చేతిలోకి రాగానే అందరూ పకాలున నవ్వుకుంటూ లోపలికివెళ్ళి చూడగా డబ్బామూతలు. చింకిచీపురు.

వెంకటేశ్వరరావుగారు నిర్ఘాంతపడి, ఇంటిలో ఉన్న తమకుగాని, అప్రక్కగదిలోనే కాపురంవున్న ఇంకొకరికి గాని ఏమాత్రం అనుమానమేనా కలక్కుండా సామానుతోసహా ప్రొద్దుట తొమ్మిదిగంటలవరకు తానుండి ఏష్యం అవటం ఆలోచిస్తూ ఆవచ్చిన వారితో "అయ్యా ప్రపంచకములో ఇదిగూడా ఒక గుణపాఠమే. ఎంత మంచివారిసైనా సరే విశ్వాసహీనులుగను, నరహత్యాపాతకులుగను, చేయునదేదంటే దారిద్ర్యము. దారిద్ర్యము. ఈ అయ్యరు కూడా ఈ యూరికి కొన్ని నెలలక్రిందట వచ్చినప్పుడు చేతిలో ఒక కానీకూడ లేనివాడే. ఇక్కడ హార్బరాఫీసులో 40 రూ. పని దొరకంగానే తనదేశం నుండి, సంసారం తెప్పించుకుని ఏలాగో ఒకలాగు కాలం గడుపుకొనుచుండగా అకస్మాత్తుగా పని ఊడిపోయింది. ఏనెలజీతము ఆనెలకు సున్నాకు సున్న. హళ్ళికి హళ్ళి. ఇంక మిగిలేదేమిటి. పైగా అప్పులు. పనిపోయినవెంటనే అప్పులెగేసి ఇంటివారొనరించిన సాయమునైనా తలపక దొంగతనముగా ఇల్లువిడిచి ఇందరిని మోసపుచ్చవలసిన దుస్థితిని బొందెను. ఈఆర్థిక దుస్థితిదినములలో ఎంతమంది మర్యాదస్తులుగూడ ఇటువంటి దౌర్భాగ్యావాతావరణములోపడి మానవజీవితాదర్శమునుండి మృత్యులవుచున్నారోగదా. ఇందుకు ఎవరు బాధ్యులు."